

ANN-CHARLOTTE EKENSTEN

SIDAN 1

Mytiska väsen – Skogsrået

Lärarmaterial

VAD HANDLAR BOKEN OM?

Skogsrået var ett väsen som levde i skogen. Hon ville ha makt över djuren och människorna. Skogsrået kunde förvandla människor om man inte visade respekt för djuren och naturen. Hon kunde vara livsfarlig. Ibland förvandlade skogsrået sig till en tjäder men oftast var hon osynlig så att man inte kunde upptäcka henne.

LGR22 CENTRALT INNEHÅLL SOM TRÄNAS

- Olika former av samtal. Att lyssna aktivt, ställa frågor, uttrycka tankar och känslor samt resonera och argumentera i olika samtalssituationer. (SV 4–6)
- Gemensam och enskild läsning. Strategier för att förstå och tolka ord, begrepp och texter från olika medier. Att urskilja texters budskap, både det direkt uttalade och sådant som är indirekt uttryckt. (SV 4–6)
- Sammanfattning av texter. (SV 4–6)

ELEVERNA TRÄNAR FÖLJANDE FÖRMÅGOR

- Formulera sig och kommunicera i tal och skrift.
- Läsa och analysera skönlitteratur och andra texter för olika syften.

LGRA22 CENTRALT INNEHÅLL SOM TRÄNAS

- Sakprosatexter för barn och unga. Beskrivande, förklarande och instruerande texter och hur deras innehåll kan organiseras. (SV 4–6)
- Ord och begrepp för att uttrycka känslor, kunskaper och åsikter. (SV 4–6)
- Olika former av samtal. Att lyssna aktivt och ställa frågor. (SV 4–6)

ELEVERNA TRÄNAR FÖLJANDE FÖRMÅGOR

- Formulera sig och kommunicera i tal och skrift.
- Läsa och reflektera över skönlitteratur och andra texter.

FÖRE LÄSNINGEN

Innan ni läser boken om skogsrå, är det bra att ta reda på vad eleverna redan vet om skogsrå. Använd er av ett VÖL-diagram för att få information om elevernas förkunskaper och vilka frågor de vill söka svar på.

V Vad vet du om skogsrå?	Ö Vad önskar du veta?	L Vad har du lärt dig?
<hr/>	<hr/>	<hr/>
<hr/>	<hr/>	<hr/>
<hr/>	<hr/>	<hr/>
<hr/>	<hr/>	<hr/>
<hr/>	<hr/>	<hr/>

MINA ORD, DINA ORD

1. Sätt en timer på 2 minuter.
2. Låt eleverna skriva så många ord de kan, som sammanfattar boken, i kolumnen "Mina ord".
3. Låt sedan eleverna mingla runt i klassen med sitt papper och samla ord från kompisarna. De ska hitta nya ord som de själv inte har skrivit i sin kolumn och skriva i kolumnen "Dina ord".
4. När de känner att de börjar bli klara avbryter ni övningen och pratar om vilka ord ni har kommit på.

Mina ord	Dina ord

SPRINGDIKTAMEN

Förbered: Skriv meningar på lappar som är tagna från boken. Det kan vara bra att börja med cirka 8 meningar.

Exempel på meningar:

Skogsrået bodde i skogen.

Hon kunde både hjälpa och lura människor.

Skogsrået hade ett hål i ryggen och en svans.

Hon gillade att ha makt över människorna och djuren.

När man träffade henne skulle man inte säga sitt namn.

Hon kunde förvandla sig till en tjäder.

Ibland hjälpte skogsrået jägare.

En vänderot skyddade dig från skogsrået.

1. Gå igenom lapparna med eleverna. Vad står det?
2. Sätt upp lapparna utspritt i kapprummet/grupprummet.
3. Dela in eleverna i par. En ska vara skrivare och en springare.
4. Sätt en timer på cirka 4 minuter.
5. När tiden startar ska springaren springa ut i korridoren, läsa en mening, och springa in till skrivaren och säga den.
6. Välj om skrivaren skriver på papper, dator eller Ipad. När skrivaren har skrivit klart meningen springer springaren ut igen i korridoren och letar upp en ny mening.
7. När tiden är ute går ni igenom hur många korrekta meningar varje par har lyckats hinna med att skriva och vilka.

Fortsättning: Man kan sedan byta roller så att skrivaren får vara springare och tvärtom.

PAPPERSKORGEN

Detta är en läsförståelseövning där du ställer frågor om texten och eleverna samlar poäng genom att träffa papperskorgen med sin notislapp.

Ni behöver en bunt med notislappar och en papperskorg. Förbered frågor om innehållet i boken.

Exempel:

Var bodde skogsrået?

I skogen.

Vad kunde skogsrået göra med människor?

Förvandla en.

Vad kunde skogsrået förvandla sig till?

Ett djur, ett träd eller en sten med mossa.

Hur blev man när man blev kär i skogsrået?

Man blev förändrad och slutade att prata och ville bara ut i skogen.

Vad kunde skogsrået göra för att hjälpa en jägare?

Hon kunde blåsa i geväret och då träffade jägaren alltid när han sköt.

1. Dela in eleverna i par. Dela ut några notislappar till varje par.
2. Ställ en fråga till eleverna. Eleverna diskuterar svaret i par.
3. De skriver ner sitt svar på en notislapp.
4. Gå gemensamt igenom vad varje grupp har skrivit. De par som har skrivit rätt får skicka fram en från paret med lappen och ställa sig på ett led vid utpekad plats, cirka 3 meter från papperskorgen.
5. Alla i ledet skrynklar ihop sin notislapp. Därefter ska en i taget försöka träffa papperskorgen. De som lyckas få i sin notislapp får ett poäng.
6. När alla har kastat lappen skriver ni upp poängen på tavlan eller så har varje par koll på sina egna poäng.
7. Därefter ställer ni nästa fråga och eleverna skriver ner sitt svar.

FACIT LÄSFÖRSTÅELSE

Frågor på raden (Du hittar svaret på raden, direkt i texten.)

1. Vad var ett skogsrå?
Ett väsen som bestämde i skogen.
2. Vad kunde skogsrået göra när hon var ond?
Hon kunde lura människor och faktiskt vara livsfarlig.
3. Vad var folktro?
Förr i tiden använde man sin fantasi för att förklara sådant som var svårt att förstå.
4. Vad påstod en soldat i domstolen?
Att han hade glömt att gå till arbetet för att skogsrået förtrollade honom.
5. Hur såg skogsrået ut bakifrån?
Hon var ful och hennes rygg var ihålig som en rutten trädstam. I många berättelser hade hon svans.
6. Vad kunde skogsrået förvandla sig till?
Hon kunde förvandla sig till ett djur, ett träd eller en sten med mossa på.
7. Hur blev männen som var kära i skogsrået?
De blev förändrade, slutade att prata och ville alltid ut i skogen.
8. Vad var en kolare?
Det var en man som jobbade i en kolmila och bodde ute i skogen.
9. På vilket sätt hjälpte skogsrået kolaren?
Hon kunde väcka honom om milan började att brinna.
10. Hur kunde skogsrået hjälpa jägaren i skogen?
Hon blåste i hans gevär och då träffade han alltid djuret när han sköt.
11. När missade jägaren alla sina skott?
Han missade när skogsrået sa att hans gevär var dåligt.
12. Varför trodde man att skogsrået gillade tjäder?
Hon förvandlade sig ofta till en tjäder och retades med jägaren så att han inte kunde skjuta den.
13. Varför trodde man att skogsrået förtrollade folk så att de gick runt i cirklar och inte hittade hem?
För att hon ville ha makt över skogen och människorna.

14. Vad kunde man göra för att inte bli förtrollad?
Man kunde vända jackan ut och in eller sätta skorna på fel fot.
15. Vad gjorde skogsrået för goda saker?
Hon hjälpte barn som hade gått vilse och hon fångade kor som hade rymt.
16. Vad gjorde skogsrået med männen som inte var lika långa?
Hon försökte dra i den korta mannen och när han inte blev längre tog hon en yxa och högg benen av den långa mannen.
17. Vad kunde man få för belöning när man visade respekt för skogsrået?
Man kunde få pengar eller få skjuta en stor björn vid nästa jakt.
18. Varför skulle man inte säga sitt namn till skogsrået?
Då var det lättare för henne att ta makt över en.
19. Vad skulle man säga att man hette?
Man skulle säga att man hette "Ingen".
20. Vad var en vänderot?
En växt som skyddade en mot skogsrået.
21. Varför slutade man att tro på skogsrået?
På 1900-talet blev samhället mer modernt.
22. Nämn tre andra namn som skogsrået kunde kallas för.
Skogssnuva, Rånda eller Huldra.

Frågor mellan raderna (Du måste tänka efter när du har läst texten.
Genom ledtrådar i texten hittar du svaret.)

23. Hur långt bak i tiden har man hittat berättelser om skogsrået?
Man har hittat berättelser mer än 400 år bak i tiden.
24. Vad gjorde man i skogen när samhället blev mer modernt?
Man högg ner träd och började bygga järnvägar.

Frågor bortom raderna (Fundera och ge ett eget svar.)

25. Hur kan vi veta att skogsrået aldrig har funnits?
Eget svar.
26. Varför trodde man förr att skogsrået låg bakom att folk försvann eller gick vilse i skogen?
Eget svar.
27. Vad skulle du göra om du var osynlig?
Eget svar.
28. Vad tror du att männen arbetade med i skogen förr i tiden?
Eget svar.

SANT ELLER FALSKT

Skriv meningarna i rätt ruta.

Sant

- Skogsrået kunde vara både vacker och ful.
- Hon bestämde i skogen och kunde vara livsfarlig.
- Skogsrået var vacker på framsidan och ful på baksidan.
- Om en man blev kär i skogsrået blev han helt förändrad.
- När man vände sin jacka ut och in kunde man bryta förtrollningen.

Falskt

- Skogsrået var ett väsen som levde vid havet.
- Hon kunde förvandla sig till ett troll med lång svans.
- Jägare fick tur med jakten när de kammade skogsråets hår.
- Hon förvandlade sig ofta till en påfågel.
- Den som hade en prästkrage i fickan blev inte förvandlad av henne.

VILKET ÄR ORDET?

Bokstäverna i orden i första spalten har blandats. Kan du hitta vilket ord det är?
Skriv in rätt nummer framför varje ord i den andra spalten.

1. sråkogs	6 vänderot
2. ädtjer	4 skogen
3. frollaörtd	10 kolmila
4. skgeno	5 ond
5. ndo	1 skogsrå
6. änotdver	8 jägare
7. sanvs	3 förtrollad
8. ägjare	2 tjäder
9. ktja	7 svans
10. ilalmko	9 jakt

TIPSKUPONG

Meningarna saknar ord. Vilka ord saknas? Markera rätt ord och fyll i tipskupongen.

A. Skogsrået har ...

1. en svans X. en vårta 2. ett långt ben

B. Skogsrået bodde ...

1. i staden X. på toppen av ett berg 2. i skogen

C. Den äldsta sagan om skogsrået kommer ifrån ...

1. 1700-talet X. 1600-talet 2. 1900-talet

D. Skogsrået kunde ...

1. förtrolla människor X. skapa regnbågar 2. få växter att börja växa

E. Skogsrået kunde förtrolla sig till ...

1. en blomma X. en tjäder 2. en järnväg

F. För att inte bli förtrollad kunde man ...

1. ha klänningen ut och in X. ha byxorna ut och in 2. ha jackan ut och in

G. Skogsrået hjälpte kolaren genom att ...

1. ge honom mat X. väcka honom när det brann 2. utföra hans arbete

	1	X	2
A	1		
B			2
C		X	
D	1		
E		X	
F			2
G		X	